

Ellenzéki főváros? Problémaérzékelés és pártpreferencia a fővárosban

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

REZÜMÉ

- Budapesten vezet az ellenzék: a fővárosi lakosság 35 százaléka a következő választás után egy baloldali, liberális kormánynak örülne a leginkább. 27 százalék a Fidesz további kormányzásának, 11 százalék egy Jobbik-kormánynak örülne legjobban, 26 százalék pedig nem tudott vagy nem akart válaszolni a kérdésre – derül ki a Republikon Intézet Budapesten elvégzett telefonos közvélemény-kutatásának eredményeiből.
- Az összes budapesti lakos 21 százaléka a Fideszre, 10 százaléka az MSZP-re, 7 százaléka a Jobbikra, 5-5 százaléka a DK-ra vagy a Momentumra, 4 százaléka a LMP-re, 3 az MKKP-ra szavazna, az Együtt, a Párbeszéd, a Liberálisok és a MOMA pedig 1 százalékon állnak.
- A kutatásból kiderül: a budapestiek – kormánypártiak és ellenzékiek egyaránt – a főváros előtt álló legnagyobb feladatnak az M3-as metró mielőbbi felújítását tartják.
- A kormányzat beruházási elképzeléseivel még a Fidesz szavazói sem értenek egyet. Hiába tartja fontosnak a kormányzat a sportberuházásokat, a budapestiek döntő többsége (78%) szerint nem érdemes a budapesti forrásokat az új Puskás Ferenc Stadionra költeni, és még a Fidesz szavazói közül is többen utasítják el az elképzelést, mint ahányan támogatják azt.
- Ugyan a belvárosi bulinegyedben szórakozó külföldiek okozta problémák mind gyakrabban érik el a média ingerküszöbét, a budapestiek szerint nem túl magas a turisták száma a fővárosban. A megkérdezetteknek mindössze 24 százaléka gondolja úgy, hogy túl sok a turista a városban, 63 százalékuk nem ért egyet ezzel.
- A budapestiek háromnegyede egyetért abban, hogy a fővárosban beszedett adó nagyobb részét kellene Budapesten elkölteni. Alig mutatkozik különbség ebben a választók pártpreferenciája szerint: a Fidesz szavazóinak 67, a baloldali, liberális pártok szavazóinak 84, a Jobbik-kormányt preferálóknak pedig 76 százaléka gondolkodik így.

BEVEZETÉS

A Republikon Intézet egy korábbi, 2016 decemberében végzett kutatása során a hagyományos, pártpreferenciára vonatkozó kérdések mellett azt is kutatta, hogy mely problémákat látják a legégetőbbnek a magyar választók. Akkori kutatásunkból kiderült, hogy a magyar választópolgárok az egészségügyet, a szociális biztonságot és a bevándorlást tartják az ország legfontosabb problémáinak. Részben a korábbi kutatásunkra alapozva döntöttünk úgy, hogy felmérjük: melyek azok a kérdések, amelyeket a fővárosban élők a Budapest előtt álló legfontosabb problémának tartanak. A Republikon Intézet, amely kiemelt figyelmet fordít egyebek mellett a budapesti várospolitikai kérdésekre, azért is tartotta fontosnak e kutatás

elvégzését, mert a főváros mindennapjait sok olyan szakpolitikai kérdés határozza meg, amelyek országosan nincsenek vagy sokkal kisebb mértékben vannak jelen, illetve okoznak konfliktusokat (pl. városi tömegközlekedés, turizmus, óriásberuházások). Budapest továbbá nem csak a problémaérzékelésben térhet el Magyarország egészétől, hanem a pártpreferencia alakulásában is. Éppen ezért végeztünk egy 800 fős, telefonos felmérést június 29. és július 3. között.

PÁRTPREFERENCIA

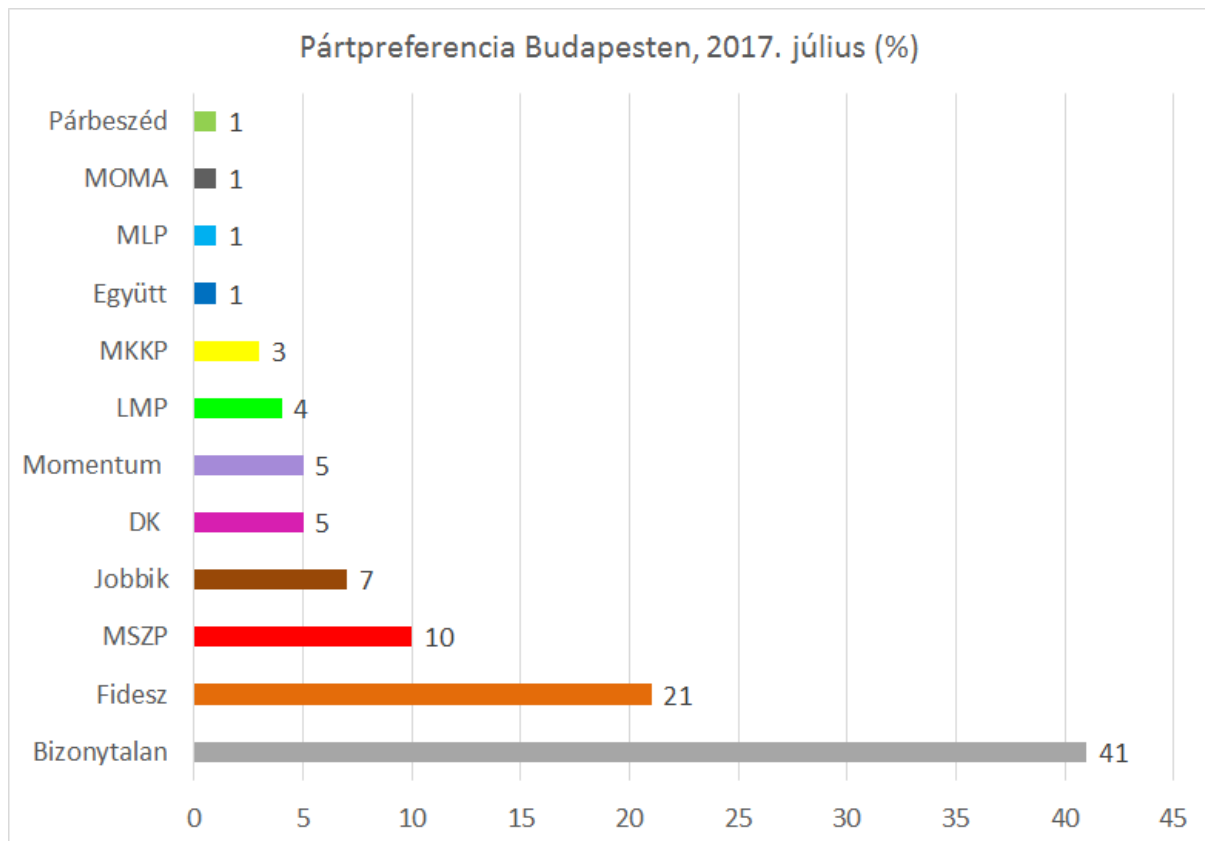
Ugyan az országos pártpreferencia kutatások egyöntetűen a Fidesz meggyőző fölényét mutatják, a Republikon Intézet júliusban elvégzett budapesti kutatása szerint a fővárosban az ellenzék támogatottsága jóval meghaladja a kormánypártét. Arra a kérdésre, hogy minek örülne a legjobban a következő választások után, a Fidesz további kormányzásának¹, egy baloldali, liberális pártokból álló kormánykoalíciónak, vagy egy Jobbik-kormánynak, az összes budapesti lakos 35 százaléka azt válaszolta, hogy egy baloldali, liberális kormánynak, míg a Fidesz kormányzásának folytatását csak 27 százalék szeretné. Egy Jobbik-kormánynak a budapestiek 11 százaléka örülne, míg 26 százalék nem tudott vagy nem akart válaszolni arra a kérdésre.

A hagyományos pártpreferencia kérdésre adott válaszokból kiderül, hogy az országos helyzethez hasonlóan, a baloldali, liberális ellenzék Budapesten is megosztott. Ugyan továbbra is az MSZP a legerősebb ellenzéki párt a fővárosban, dominanciája nem olyan erőteljes, mint korábban volt. Az összes budapesti körében

- a Fidesz 21,
- az MSZP 10,
- a Jobbik 7,
- a DK és a Momentum 5-5,
- az LMP 4,
- a MKKP 3,
- az Együtt, Párbeszéd, Liberálisok és a MOMA 1-1 százalékon áll,
- 41 százaléknak pedig nincs pártja.

¹ A pártpreferencia mellett a Republikon Intézet rendszeresen kutatja azt is, hogy a választók milyen kormányt szeretnének a következő választás után. A választások során ugyanis nem csak a pártszimpátiáját fejezi ki a választó, de arról is dönteni kíván, hogy milyen összetételű legyen a kormány. A választó szintjén mindez nem feltétlen van teljesen összhangban a párt politikusainak preferenciáival, ráadásul léteznek baloldali és liberális pártok között átjáró szavazók is. Emellett számos, határozott politikai véleménnyel és részvételi aktivitással bíró szavazó esetén mérhető a kormánnyal való elégedetlenség is, ami ugyanakkor nem feltétlen jelenik meg pártválasztásként is.

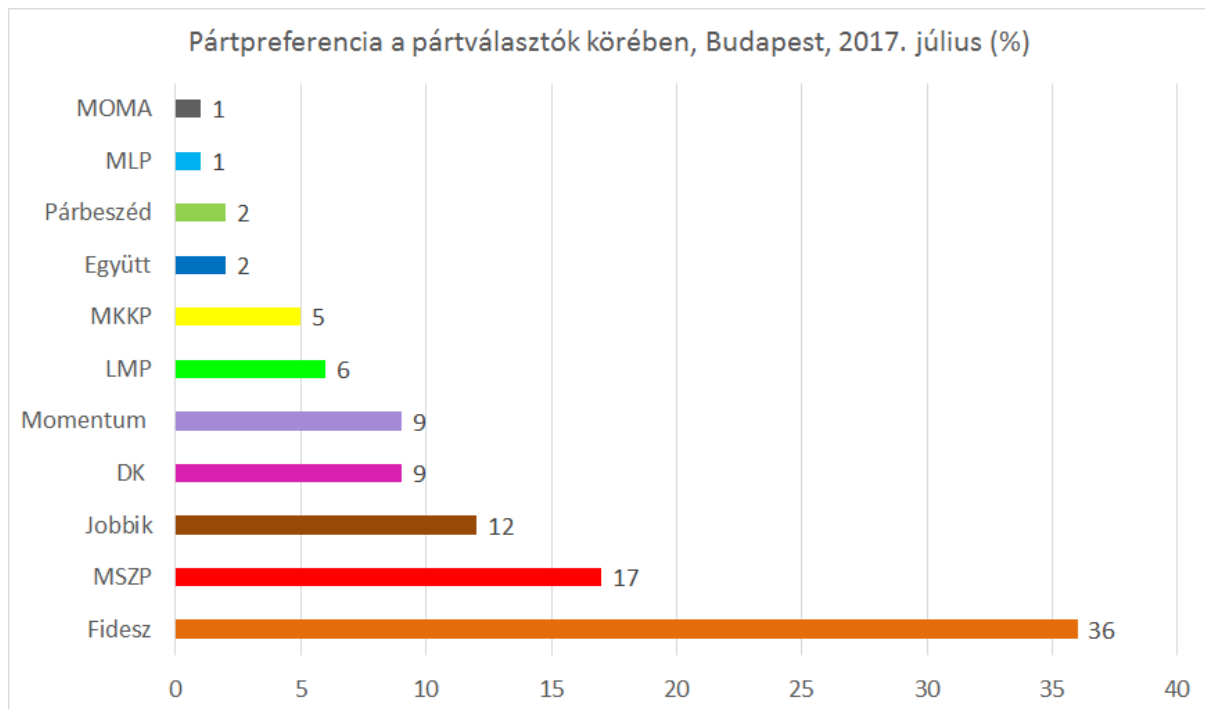
1. ábra

A pártválasztók körében

- a Fidesz 36,
- az MSZP 17,
- a Jobbik 12,
- a DK és Momentum 9-9,
- az LMP 6,
- a MKKP 5,
- az Együtt és a Párbeszéd 2
- a Liberálisok és a MOMA 1-1 százalékon áll.

2. ábra

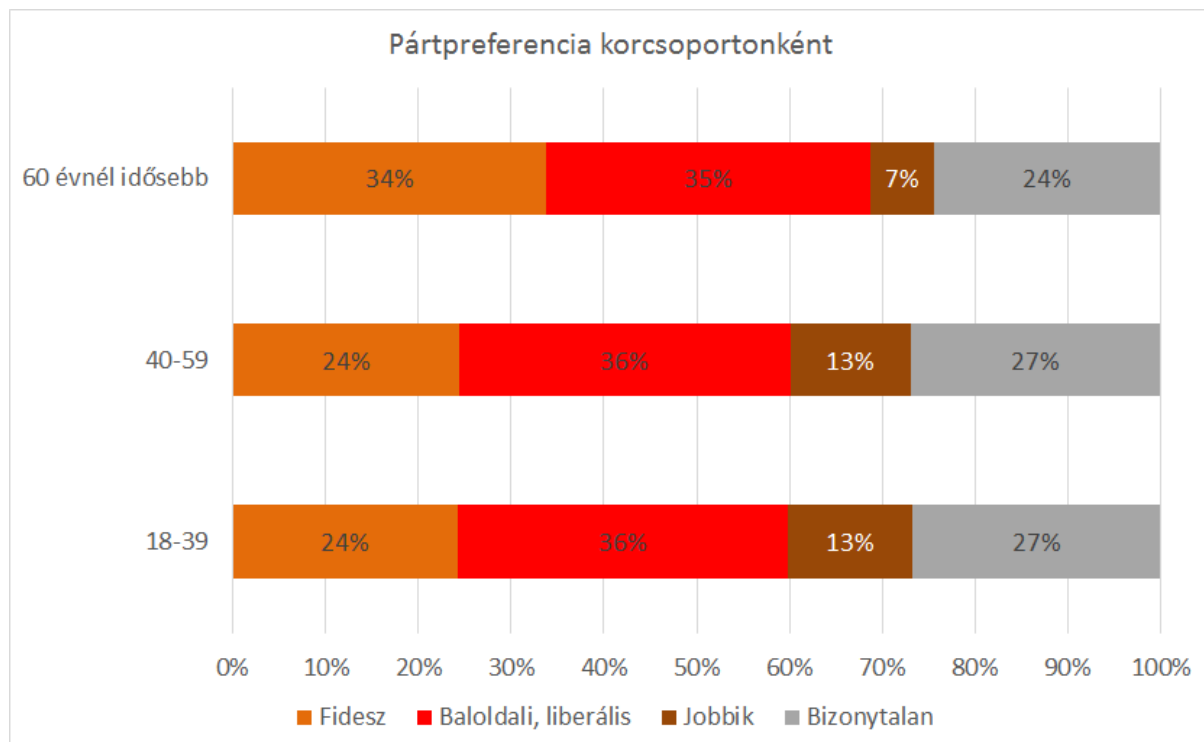
A biztos szavazó pártválasztók körében pedig

- a Fidesz 38,
- az MSZP 16,
- a Jobbik 11,
- DK és Momentum 9-9,
- az LMP 6,
- a MKKP 4,
- az Együtt 3,
- a Párbeszéd 2,
- a Liberálisok és a MOMA 1-1 százalékon áll.

Érdeemes megnézni, hogyan alakul e kérdés korcsoportok szerint. Az országos kutatásokból általában az derül ki, hogy a baloldal főként az idősebb szavazók körében népszerű, míg a fiatalok körében nem igazán tud jelentős támogatást szerezni. Budapesten ez másként alakul: a baloldali, liberális oldal népszerűsége teljesen kiegyensúlyozott a különböző korcsoportokban, és mindenhol meghaladja a Fidesz támogatottságát. Az elsőre talán meglepőnek tűnő adat háttérében szavazótábor összetétele áll: Budapesten a baloldali, liberális ellenzék az országos szintnél kevésbé dominálja az MSZP, melynek választói többségében inkább az idősebb korosztályokhoz tartoznak, viszont sokkal jelentősebb szerepet játszanak az olyan fiatalosabb pártok, mint az LMP vagy a Momentum. A Momentum választóinak például 56 százaléka a 18 és

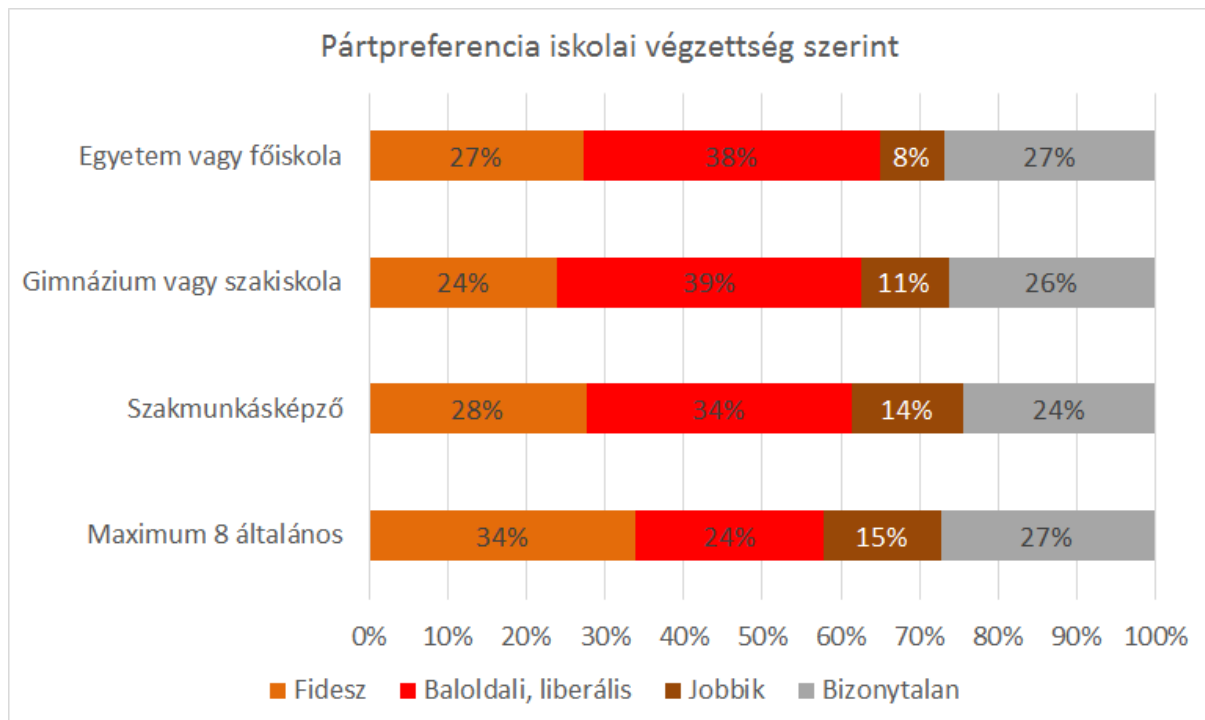
39 év közötti korosztályhoz tartozik. A kormánypart Budapestén éppen az idősebbek körében tud népszerű lenni, míg a fiatalok és a középkorúaknak kevesebb, mint az egynegyede támogatja a Fideszt. Hasonlóan az országos kutatásokról kirajzolódó képhez, a Jobbik Budapestén is inkább a fiatalabb választókat tudja megszólítani, bár a fővárosi jobbikosok kor szerinti megoszlása valamivel kiegyenlítettebb, mint a teljes országban.

3. ábra

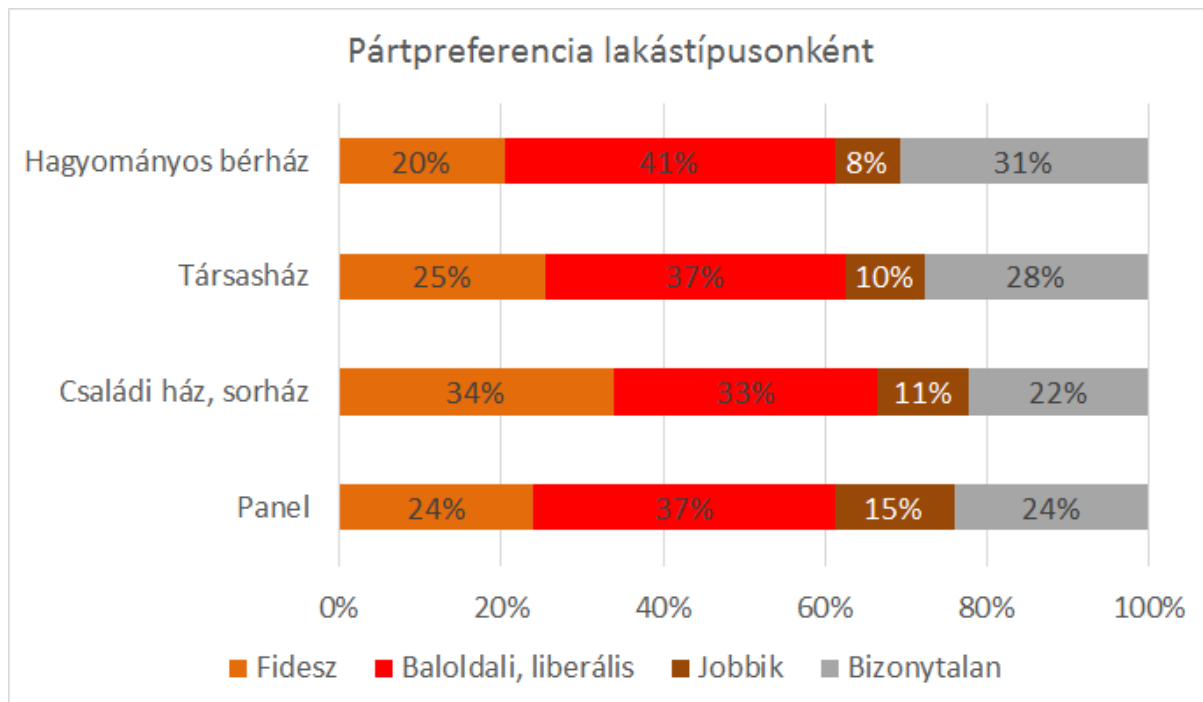
Iskolázottság szerint vizsgálva azt láthatjuk, hogy a magasabban iskolázottak csaknem 40 százaléka baloldali, liberális szavazó. A legalacsonyabban iskolázottak körében ugyanakkor a Fidesz támogatottsága meghaladja a baloldali ellenzékét: a maximum 8 általánost végzettek 34 százaléka a kormánypart győzelmének örülne a legjobban, míg egy baloldali, liberális pártokból álló kormánykoalíciót csupán 24 százalék szeretne. A Jobbik támogatottsága az iskolázottság emelkedésével csökken, a maximum 8 általánost végzettek 15, de a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek már csak 8 százaléka szeretné Vona Gábor partját kormányon látni.

4. ábra

Végül érdemes megnézni, hogyan alakul a pártpreferencia a különböző lakás-, illetve háztípusban élő választók körében. A Fidesz egyedül a családi házban, illetve sorházban lakó budapestiek körében népszerűbb a baloldali ellenzéknél, bár a különbség itt is hibahatáron belül van: a házban élők 34 százaléka a Fidesz, 33 százaléka egy baloldali, liberális kormánynak örülne. Jóval nagyobb az eltérés a hagyományos bérházban élők körében, ahol a baloldali pártok támogatottsága kétszerese a kormánypárténak: 40 százalék egy baloldali, liberális koalíciót támogatna a leginkább, míg Orbán Viktor pártjának további kormányzását csupán a bérházban élők egyötöde szeretné. A Jobbik ugyan összességében nem tudott áttörést elérni a fővárosban, de fontos látni, hogy a párt sikerrel szólítja meg a panelházban élő választókat: körükben 15 százalék a Jobbik támogatottsága.

5. ábra

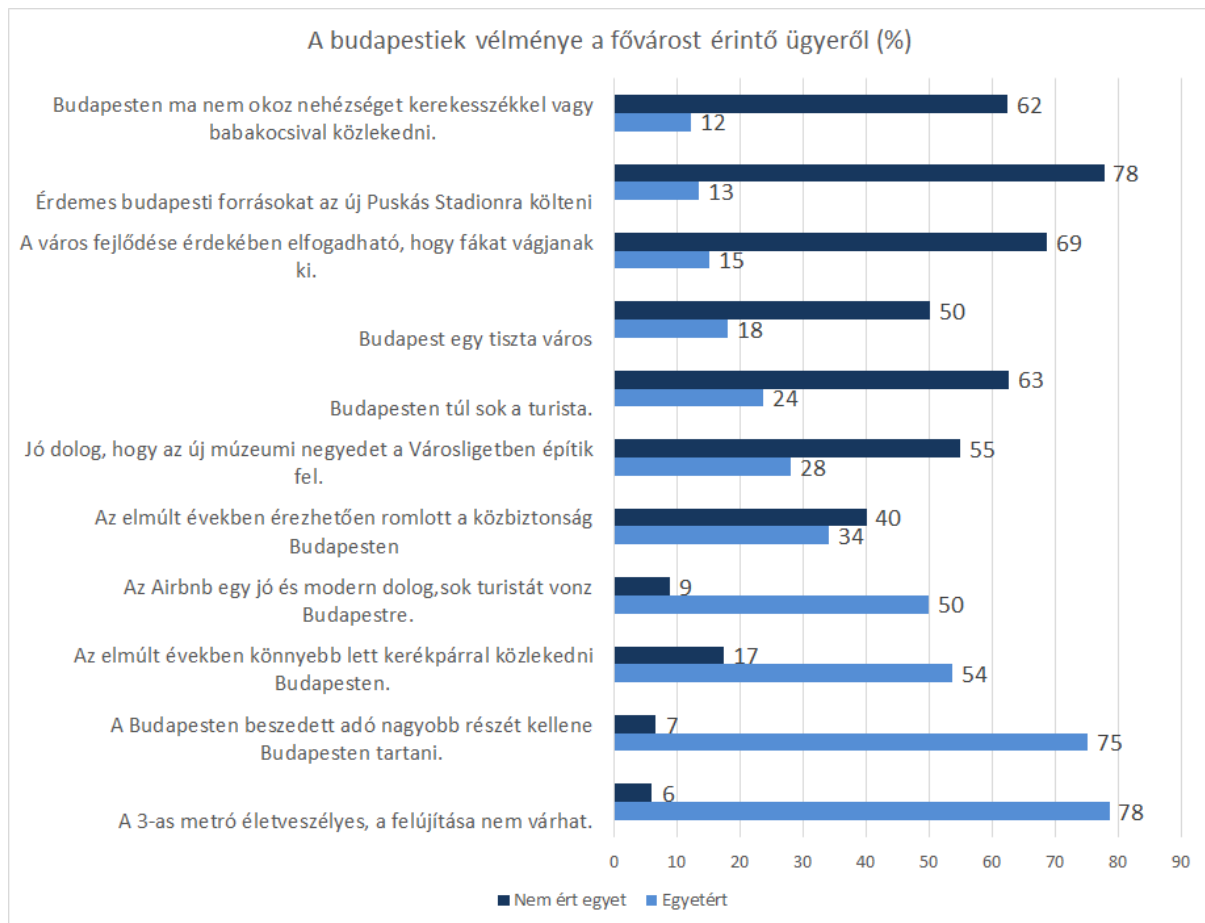

Összességében tehát azt láthatjuk, hogy Budapesten a Fidesznek jóval kisebb a támogatottsága, mint az országban. Bár a panelekben élőket a Jobbik sikerrel szólítja meg, és a néppártosodás hatására az utóbbi időben területileg kiegyenlítettebbé vált a támogatottsága, a fővárosban a párt továbbra is gyengébben szerepel. A baloldali, liberális ellenzéket vizsgálva pedig az derül ki, hogy a szocialisták budapesti támogatottsága nagyjából megfelel az országosnak, viszont a kisebb pártok, közülük is elsősorban a Momentum jóval erősebb a fővárosban.

PROBLÉMAÉRZÉKELÉS

A kutatásból kiderül, hogy a budapestiek – kormánypártiak és ellenzékiek egyaránt – a főváros előtt álló egyik legnagyobb feladatnak az M3-as metró mielőbbi felújítását tartják. A kormánypárti és az ellenzéki szavazók között nincs vita abban, hogy az elavult metróvonalat fel kell újítani, a megkérdezettek 78 százaléka tartja az észak-déli metróvonalat életveszélyesnek és mindössze 6 százalékuk gondolja az ellenkezőjét. A metrófelújítás alig osztja meg a budapestieket: a Fidesz támogatóinak többsége (59%) ugyanúgy fontosnak tartja a metróvonal azonnali rendbetételét, mint a baloldali, liberális (88%) vagy a jobbikos kormányt (82%) akaró szavazók.

6. ábra

Ugyancsak jellemző adat, hogy a kormányzat beruházási elképzeléseivel még a Fidesz szavazói sem értenek egyet Budapesten. Hiába tartja fontosnak a kormányzat a sportberuházásokat, a budapestiek döntő többsége (78%) szerint nem érdemes a budapesti forrásokat az új Puskás Ferenc Stadionra költeni. A baloldali, liberális szavazók 91 százaléka, a Jobbik támogatóinak pedig 86 százaléka ellenzi a stadionépítést, de különösen érdekes, hogy még a Fidesz szavazóinak is csak 33 százaléka támogatja, 46 százalékuk elutasítja azt. A fenti adat különösen érdekes annak fényében, hogy a kormány továbbra is számtalan sportrendezvény-helyszínt tervez építeni Budapest szerte, annak ellenére, hogy a budapesti olimpia terve lekerült napirendről.

Valamivel kisebb, de ugyancsak nagyarányú az elutasítottsága a Városligetbe tervezett múzeumi negyednek: a megkérdezettek 55 százaléka nem ért egyet azzal, hogy az új negyedet a Városligetben építsék fel, és mindössze 28 százaléknyan vannak azok, akik támogatják a kormányzati óriásberuházást. A városligeti beruházás esetében azonban már tapasztalható eltérés a megkérdezettek pártpreferenciája alapján: míg a baloldali, liberális választók 79, a jobbikos választóknak pedig 65 százaléka ellenzi a múzeumi negyed felépítését a Ligetben, a Fidesz támogatóinak 62 százaléka támogatja a beruházást és csak 24 százalékuk ellenzi azt.

Ugyanakkor hiába vannak többségben azok a fideszesek, akik támogatják az új múzeumi negyed felépítését, a kutatásból kiderül, hogy ha a kormánypárti szavazók a múzeumi negyed létrehozásának céljával egyet is értenek, a módszereivel nem. A budapestieknek mindössze 15 százaléka gondolja úgy, hogy a városfejlesztés érdekében ki szabad vágni a fákat, 69 százalékuk nem. A fakivágásokat még a Fidesz szavazóinak 43 százaléka is ellenzi és csak 35 százalékuk tartja elfogadhatónak. Az ellenzéki szavazók egyértelműen elutasítják a város fejlesztésével magyarázott természetkárosítást: a baloldali, liberális szavazók 80, a Jobbik támogatóinak pedig 84 százaléka ellenzi a fák kivágását.

A kutatásban résztvevők válaszaiból az szűrhető le, hogy a budapestiek viszonylag elégedettek a főváros közbiztonságával, legalábbis kevesebben vannak (34%) azok, akik szerint az elmúlt években romlott a közbiztonság Budapesten, mint akik ezt a negatív tendenciát nem tapasztalják (40%). Ha ugyanezt a kérdést pártpreferencia alapján is megvizsgáljuk, ennél lényegesen árnyaltabb képet kapunk, kiderül ugyanis, hogy míg a baloldali, liberális szavazóknak 38, a jobbikosoknak pedig 42 százaléka érzi úgy, hogy az elmúlt években romlott a közbiztonság Budapesten, a kormánypárt támogatóinak mindössze ötöde látja a kérdést negatívan.

Noha a belvárosi bulinegyedben szórakozó külföldiek okozta problémák mind gyakrabban érik el a média ingerküszöbét, a budapestiek szerint nem túl magas a turisták száma a fővárosban. A megkérdezetteknek mindössze 24 százaléka gondolja úgy, hogy túl sok a turista a városban, 63 százalékuk nem ért egyet ezzel. Nincs számottevő különbség a kérdés megítélésében az egyes politikai erők támogatói között: a fideszesek 54, a baloldali, liberális választók 70, a Jobbik szavazóinak pedig 62 százaléka nem tartja soknak a Budapestre érkező turisták számát. Az ugyanakkor látszik, hogy a kérdésben igencsak érintett VII. kerületi lakosok az átlagnál jóval nagyobb arányban gondolják azt, hogy túl sok a turista Budapesten: a kerületben lakók 50 százaléka sokallja a turisták számát, bár a megnövekedett hibahatár miatt ezzel az adattal nagyon óvatosan kell bánni. Ez vélhetően azt is jelenti, hogy a belső városrészekben elterjedt buliturizmus okozta problémák csak lokálisan jelennek meg, összbudapesti szinten nem.

Ugyancsak a főváros idegenforgalmához kapcsolódó kérdés a budapestiek Airbnb szállásokról kialakult véleménye. A megkérdezettek 50 százaléka jó dolognak tartja a közösségi szállásmegosztást, és mindössze 9 százalékuk van róla negatív véleménnyel. Itt azonban érdemes megjegyezni, hogy magas volt azok aránya, akik nem akartak vagy inkább nem tudtak válaszolni a kérdésre. Az Airbnb-ről a Jobbik szavazóinak a legjobb a véleménye, 68 százalékuk gondolja úgy, hogy a szállásmegosztás ilyen lehetősége modern és sok turistát vonz Budapestre, a

fideszesek 52, a baloldali és liberális választóknak pedig 47 százaléka gondolkodik ugyanígy. Noha a szállásmegosztás pártpreferenciától függetlenül népszerű, az Airbnb jobbikos szavazók általi támogatottságának feltűnően magas aránya valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a párt szavazóinak átlagéletkora a többiekénél alacsonyabb.

A főváros élhetőségét tekintve a budapestiek a közterületek állapotát sokkal nagyobb problémának látják. A megkérdezettek pontosan fele gondolja úgy, hogy Budapest koszos, mindössze 18 százaléka tartja tisztának a várost. A főváros tisztaságával a baloldali, liberális kormányt óhajtók a legelégedetlenebbek, mindössze 10 százaléka gondolja Budapestet tisztának, és a Jobbik szavazóinak is csak 16 százaléka nyilatkozott a témában pozitívan. A fideszesek 30 százaléka ugyan elégedett a város tisztaságával, de még köztük is magasabb (37%) azok aránya, akik szerint Budapest nem tiszta város.

Az elmúlt évek járműbeszerzései (alacsonypadlós villamosok, buszok, trolik) és a budai villamosmegálló egy részének felújítása ellenére a budapestiek szerint a főváros még mindig sok kihívással néz szembe az akadálymentesítés terén. A kutatásban résztvevők 62 százaléka szerint nehézséget okoz ma Budapesten kerekesszékkal vagy babakocsival közlekedni és mindössze 12 százaléknyan nyilatkoztak ezzel ellentétesen. A baloldali, liberális választók körében a legmagasabb az elégedetlenek aránya (73%), de a Jobbik támogatóinak döntő többsége (61%) is hasonlóan vélekedik a kérdésben, ahogyan a fideszesek 43 százaléka szerint is nehéz ma akadálymentesen közlekedni. Figyelmeztető lehet ez az adat Budapest vezetése számára, amely az M3-as metró felújításánál nem számol teljes akadálymentesítéssel.

Dacára annak, hogy Budapest vezetése az elmúlt években többször jelent meg a médiában kerékpárelles kontextusban, a budapestiek többsége, 54 százaléka úgy látja, hogy az elmúlt években könnyebb lett kerékpárral közlekedni. Az adatok alapján elmondható, hogy a kerékpáros infrastruktúra fejlődését a fővárosiak pártpreferenciától függetlenül pozitívnak találják. Mindhárom választói csoportban többségben vannak azok, aki szerint ma a korábbiaknál könnyebb biciklizni Budapesten: a Fidesz szavazóinak 66, a baloldali, liberális pártok támogatóinak 52, a Jobbik szavazóinak pedig 43 százaléka nyilatkozott pozitívan a témában.

A közvélemény-kutatásból kiderül, hogy a budapestiek háromnegyede egyetért abban, hogy a fővárosban beszedett adókat helyben kellene elkölteni. Alig mutatkozik különbség ebben a választók pártpreferenciája szerint: a Fidesz szavazóinak 67, a baloldali, liberális pártok szavazóinak 84, a jobbikos kormányt óhajtóknak pedig 76 százaléka gondolkodik így. Ez az eredmény annak tükrében nem meglepő, hogy a fővárosban beszedett adók túlzott elvonása

Budapest kormánypárti vezetése és a fővárosi ellenzék kommunikációjának egyaránt meghatározó része.

7. ábra

